

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAHSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAHSUS TA'LIM VAZIRLIGI
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ЖАҲОН ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ RESPUBLIKA MIQËСИДАГИ ОНЛАЙН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

МАТЕРИАЛЛАРИ

БУХОРО-2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ЖАҲОН ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

**ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

*мавзусидаги Республика миқёсидаги онлайн
илмий-амалий анжуман*

МАТЕРИАЛАРИ

БУХОРО – 2020

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Илмий – амалий анжуман Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тасарруфидаги олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасаларида 2020 йилда Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 февралдаги № 56-ф сонли фармойиши асосида Бухоро давлат университетида 2020 йилнинг 24 сентябрь куни “**Жаҳон тарихининг долзарб муаммолари**” мавзусида Республика миқёсида онлайн илмий-амалий анжумани белгиланган тадбирларни амалга ошириш мақсадида ўтказилди.

МАСЪУЛ МУҲАРРИР:

Ҳайитов Ш.А. – БухДУ профессори, тарих фанлари доктори

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Бухоро давлат университети ректори,
иқтисод фанлари доктори , профессор **О.Х.Ҳамидов**

Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, иқтисод
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент **О.С.Қаҳҳоров**

Тарих ва маданий мерос факультети декани в.в.б. **Ж.Р.Жўраев**

Жаҳон тарихи кафедраси мудири, тарих
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент **О.Р.Рашидов**

Жаҳон тарихи кафедраси доценти,
тарих фанлари номзоди **К.Ж.Рахмонов**

Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси,
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) **Д.М.Жамолова**

Тўплаб нашрга тайёрловчилар:

*Рашидов О.Р. – Жаҳон тарихи кафедраси мудири, т.ф.ф.д., (PhD), доц.
Жамолова Д.М. – Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси, т.ф.ф.д., (PhD)
Ҳайитов Ж.Ш. – Жаҳон тарихи кафедраси ўқитувчиси, т.ф.ф.д., (PhD)*

**Илмий-амалий анжуман материалларида чоп этилаётган
мақола ва тезислардаги матн, манба ва адабиётлар учун
муаллифларнинг ўзлари масъулдирлар**

Сўз боши

Ўзбекистон дунё ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнига эга бўлиб бораётган ҳозирги даврда жаҳон тарихига муносабат ҳам долзарблик касб этмоқда. Тарихий тафаккур ва хотирани бойитишда, илмий тушунчаларни эгаллашда дунё мамлакатларида ўтмишда ва бугунги кунда кечаётган иқтисодий, сиёсий, маданий, илмий-техникавий жараёнлардан хабардор бўлиш муҳим аҳамиятга эга. Айниқса, дунё кўп қутбли бўлган ва глобал муаммоларга қарши курашда ҳозирги даврда тинчлик ва халқаро ҳамжиҳатликнинг роли ошиб бораётганлиги ўз-ўзидан аён. Бугунги кун тарихий тадқиқотларида ва Ўзбекистон таълим тизимида “Жаҳон тарихи” фанини ҳозирги глобаллашув даврида чуқур ва мукамал ўргатиш ҳам алоҳида долзарблик касб этмоқда.

2020 йил 23 сентбрь куни муҳтарам президентимиз Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида юқори даражадаги умумсиёсий мунозараларда иштирок этдилар. Президентимиз юқори минбардан туриб, Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг маслаҳат учрашувлари ўтказишни йўлга қўйиш, БМТнинг “Маърифат ва диний бағрикенглик” махсус резолюциясини қабул қилиш, БМТнинг Ёшлар ҳуқуқлари бўйича конвенциясини ишлаб чиқиш, Оролбўйи муаммосига эътиборни ошириш ва Афғонистон муаммосини ҳал этиш каби масалаларни кун тартибига қўйдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси томонидан чиқарилган қарор, фармойишлар тарихни ўрганиш давлат сиёсати даражасидаги долзарб вазифа қилиб қўйилганлиги, тарихий босқичларни янгича тафаккур асосида миллий истиқлол мафкураси талабларидан келиб чиқиб таҳлил қилиш, миллий меросимиз ва тарихимизни маънавий инсон тарбияси қуролига айлантириш вазифаларнинг кўлами кенгаймоқда. Жумладан, Жаҳон тарихининг турли даврларида ҳар бир минтақанинг жамият иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиётига қўшган ҳиссасини асл манбалар орқали очиб бериш ҳам муҳим бўлиб келаяпти.

Жаҳон тарихи кафедрасида “Жаҳон тарихининг долзарб муаммолари” мавзусидаги республика илмий-назарий анжумани ўтказилмоқда. Бугунги илмий анжуман дастурига киритилган

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

маърузаларда нафақат жаҳон тарихи, қолаверса, Бухоро тарихининг дунё мамлакатлари тарихида тугган мавқеи ҳақида ҳам фикрлар билдирилади.

Узоқ асрлик тарихга эга бўлган, жаҳон цивилизациясига беқиёс ҳисса қўшган Бухоро ўзининг бетакрор тарихи ва маданияти билан тарихий тадқиқотлар тизимида алоҳида ўрин тутди, шунингдек, ўзбек давлатчилиги тарихида ҳам Бухоро ўтмишда бир қатор миллий давлат уюшмаларининг маркази сифатида дунё тамаддудида юксак мавқе ва ўринга эга бўлган. Бухоронинг хориж билан алоқалари тарихини моддий ва ёзма манбалар асосида ўрганиш масалалари ҳамон тўла тадқиқ қилинган эмас. Шу сабабли бу йўналишда илмий вазибалар қўлами кенг қамровли ва долзарб ҳисобланади. Бухоро тарихини яхлит ва тизимли ўрганиш, унинг очилмаган тарихий саҳифаларини мукамал ва атрофлича тадқиқ қилиш мақсадлари ҳам ушбу илмий анжуман доирасида янгича тафаккур асосида таҳлил қилинади.

Анжуман ишига муваффақият тилаган ҳолда, унда истиқболда жаҳон тарихини ўрганишга қаратилган таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилишини муҳим деб ҳисоблайман.

Хамидов Обиджон Ҳафизович
Бухоро давлат университети ректори,
Иқтисод фанлари доктори, профессор

кишига рад жавоби бериш кечирилмас гуноҳ ҳисобланган, ўқишга келган ҳар бир боланинг қайси ижтимоий тоифадан бўлиши ва ўқиш учун қанча ҳақ тўлай олишидан қатъий назар, ўқитувчилар зиммасига уларни ҳар қандай эътирозсиз ўқитиш вазифаси юклатилган. Чунки, “ҳар бир мусулмоннинг билим олиши ҳам қарз, ҳам фарз” лиги ҳақидаги ҳадиси-шариф суннат ҳисобланган.

Мактаблар идора қилиниши ва таъминоти жиҳатдан умумий ва хусусийга бўлинган. Уларнинг асосий фарқи-мактаб биносининг ким томонидан қурилиши ва таъминланишида эди. Хусусий мактаблар алоҳида шахслар, яъни мансабдор, давлатмандкишилартомонидан қурилган бўлса, умумий мактабларжамоатчилик маблағлари ҳисобидан қурилган. Мактаблар саҳоватли кишилар томонидан қилинган хайр-эҳсонлар ва унда таҳсил олаётганўқувчиларнинг ўз ота-оналари ҳисобидантаъминланган.

Хулоса қилиб айтганда Бухоро амирлигида бошланғич таълим XIX аср охири – XX аср бошларида замон талабларидан ортда қолиб, ислохотларга муҳтож бўлиб қолганди. Бухоронинг Аҳмад Дониш, Абдурауф Фитрат, Садриддин Айний, Абдувоҳид Мунзим сингари тараққийпарвар инсонлари мактабхоналар фаолиятини тубдан янгилаш орқали инқирозли ҳолатдан чиқиш мумкинлиги тўғрисидаги илғор фикрларини илгари сурдилар.

АДАБИЁТЛАР:

1. ДолимовУ. Эски мактаб // Тафаккур. – Тошкент, 2010. - № 1. –Б. 66-73.
2. АлимовИ. Ўзбекистондавакфмулкларинингтуғатилиши (1917-1929 йиллар). – Тошкент. Фан; 2009. – Б.57.
3. Абдурауф Фитрат Ҳиндистонда бир фаранги ила Бухороли мударриснинг жаид мактаблари хусусида қилган мунозараси. Танланган асарлар; 1 жилд. Т.: Маънавият; 2000. - Б. 50.
4. Айний С. Эски мактаб // Асарлар. VIII томлик. – Тошкент. Бадиий адабиёт. 1965. IV жилд. - Б. 139-140.
5. Фаришталар ўқитар экан // Озод Бухоро; 160-сон, 1924 йил. 3 ноябр.
6. Абдурауф Фитрат. Танланган асарлар. 5 жилдлик. 1- жилд: Т.: Маънавият; 2000. – Б.84.

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ МУЗЕЙИ - МАЪРИФАТ МАСКАНИ

Б.Б.Болтаев

Бухоро тарихи кафедраси, катта ўқитувчи

Ҳозирда Ўзбекистонда 100 дан ортиқ давлат музейлари фаолият кўрсатмоқда. Эътиборлиси, музейга ташриф буюрувчиларнинг 70 фоизини ёшлар ташкил этади. Ушбу маълумотларнинг ўзиёқ музейларга бўлган эътибор масъулиятини янада оширади ва зиммамизга янги вазифаларни юклайди. Таълим тизими ва музейларнинг ўзаро алоқаларини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш ва ривожлантириш ижобий самара гаровидир.

Мустақилликнинг илк кунлариданоқ, юртимиз тарихини, кўп йиллик меросини ўзида мужассам этган музейларни ташкил этиш бўйича бир қатор амалий ишлар амалга оширилди. Мамлакатимизда янги-янги музейларнинг ташкил этилиши, пойтахтдаги энг йирик ва нуфузли темурийлар даври тарихи, “Қатағон қурбонлари” хотираси, мамлакатимиз жанубида жойлашган Термиз шаҳридаги “Археология” музейининг очилиши ҳукуматимиз томонидан музей ва музейшунослик соҳасида ниҳоятда катта ишларнинг амалга оширилишидир. Янги музейларнинг ташкил этилиши билан бир қаторда шу вақтгача ҳам фаолият кўрсатиб турган барча катта-кичик музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш, миллий истиқлол руҳида қайта ташкил этиш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

Музейларни давр талабидан келиб чиққан ҳолда янада такомиллаштириш, уларнинг қиёфасини, экспозициясини халқаро стандартларга мослаштириш, фондларини бойитиш, ашёларини илмий ўрганиш, асраб-авайлаган ҳолда замонавий услубда таъмирлаб келажак авлодларга етказиш, жаҳонга намоиш этиш йўлларини бир тизимга солиш муҳим масалалардан ҳисобланади.

Музейлар нуфузини ошириш, уларни замонавий талаблар доирасида жиҳозлаш, томошабинларни жалб қилиш учун янги усулларни ташкил этиш, илгари намоиш этиш имкони бўлмаган музей фондларидаги буюмларни ҳам намоиш этиш чоратадбирларини ишлаб чиқиш зарур бўлмоқда. Юқори технологияларни, экспозицияларни намоиш этишдан ташқари, ёш авлодни маънан етук, баркамол, ватанпарвар, миллий, тарихий

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

анъаналарга садоқат руҳида тарбиялашда музейларнинг ўрни беқиёс. Музей нафақат мозий мактаби, балки тарбия ўчоғи, маданий-маърифий маскандир. Ўзликни англаш, миллий қадриятларни тиклаш, мафкуравий иммунитетни шакллантиришда бошқа тарғибот воситалари қатори музейларнинг ҳам ўз ўрни ва вазифаси бор. Музейлар ишини такомиллаштириш жараёнига мустақилликнинг дастлабки даврларидан қўл урилди. Бу хайрли ишларнинг натижаси ўлароқ, музейлар ишини қайта ташкил этиш ва ривожлантириш тўғрисида ҳукумат қарорлари қабул қилинди. “Музейлар куни”, “Музейлар ҳафталиги”, “Очиқ эшиклар куни” каби тадбирлар мамлакатимизда мунтазам ўтказилиб келинмоқдаки, улар чинакам маънода оммавий байрамга айланиб улгурди.

Мамлакатимизда давлат музейларидан ташқари, маҳаллий мазмунга эга бўлган ташкилот, корхона, муассаса, мактаб, мемориал, уй музейлари ҳам мавжуд. Бухоро вилоятида ҳам шу хилдаги музейлар катор йиллардан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Айниқса, мустақиллик йилларида бундай музейларнинг сони янада ортди. Айтиш мумкинки, Бухорода неча йиллардан бери намунали давом этиб келаётган музей ишининг тарихий – маърифий анъаналари Бухоро давлат университетининг янги ташкил этилган музей-лабораториясида ҳам ўз ифодасини топган.

Республикамизнинг кўпгина олий ўқув даргоҳлари бутунги кунда ўз илмий-амалий музей-лабораториясига эга. Музей дарсларини ташкил қилиш ёки айрим дарсларни тўғридан-тўғри музейларда ўтиш амалиётини жорий қилиш ва оммалаштириш долзарб масалалардан бирига айланиши керак. Бу нарса биринчидан, музей ишининг янги қирраларини очишга, иккинчидан, таълимнинг ноанъанавий усуллариини такомиллаштиришга хизмат қилади.

Мамлакатимизда музейларга бўлган юксак эътибор доирасида БухДУ нинг 85 йиллиги муносабати билан Илмий-амалий музей-лаборатория ташкил этилган эди. Бундан мақсад фақат мозийга назар солиш эмас, балки музей экспонатлари орқали ушбу таълим даргоҳининг босиб ўтган йўли, таълим тизимининг динамик ривожланиши, таълимдаги анъанавийлик ва замонавийлик уйғунлиги, келажакка нигоҳ, соҳада ечимини кутаётган муаммоларни кўрсатишдан иборат. Экспонатларни тўплаш сақлаш, ўрганиш ва тарғиб қилиш каби музей ишининг асосий принципларига амал қилган ва жаҳон музейшунослиги тажрибасига суянган ҳолда ишни

ташқил қилиш университет музейи ва унинг жамоаси олдида турган бош вазифадир. БухДУ ҳузуридаги Илмий-амалий музей-лабораториясининг музейларни ривожлантириш бўйича эълон қилинаётган давлат инновацион лойиҳаларида мунтазам қатнашиб бориши таъминлаб келинмоқда.

Умуман, университетда ташқил этилган музей – экспозициялар ичида ушбу Илмий-амалий музей-лаборатория учинчисидир. Биринчи музей-экспозиция мустақиллик арафасида, иккинчиси ўтган асрнинг 90-йиллари охирида ташқил топиб, барчаси кўрғазма мазмунига эга эди. Янги Илмий – амалий музей – лаборатория эса олдингиларидан шаклан ва мазмун жиҳатдан фарқ қилади. Ушбу фарқдаги дастлаб кўзга ташланадиган жиҳат - ушбу музейнинг замоний талабларга мос, профессионал даражада яратилганлигидир. Музей иши қоида ва амалиётида бинонинг муваффақиятли танланиши музейнинг кейинги ривожини таъминлайди деган тушунча мавжуд. Буни БухДУ Илмий-амалий музей-лабораторияси мисолида кўриш мумкин.

Шулар қаторида ушбу музей ҳақиқий профессионал илмий марказ сифатида фаолият юритиб, ўз олдига Бухоро давлат университети тарихи, унинг ривожланиш босқичлари ҳақидаги маълумотларни жамлаш, қайта ишлаш ва шу асосда юртимиздаги ва хориждаги олийгоҳлар билан илмий ва маданий алоқаларни такомиллаштиришга оид тавсиялар ишлаб чиқаришни асосий вазифа этиб белгилайди. Бухоро давлат университети Илмий-амалий музей-лабораториясини қайта ташқил қилиш ғояси кун тартибига қўйилган кундан бошлаб янги концепция яратиш ва унинг асосида тематик-экспозицион режа тузишга киришилди. Бинобарин, янги Илмий-амалий музей-лаборатория шакл, мазмун ва сифат жиҳатдан аввалгиларидан фарқ қилиши, университет фаолиятининг экспозицион ифодаси замонавий музей иши талабларига мос келиши, 85 йиллик тарих илмий асосда ихчам, чиройли, хронологик изчилликка риоя қилинган ҳолда қамраб олиниши, айниқса, мустақиллик йилларидаги фаолият ўзининг тўлақонли ифодасини топиши лозим эди. Бош мезон қилиб олинган ушбу талаб ва масъулиятдан келиб чиқиб, музей ташқил этиш жараёнларига Бухоро давлат музей-қўриқхонасининг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари К. Рустамов, шунингдек, Тошкент давлат

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

иқтисодиёт университети Ижтимоий фанлар кафедраси катта ўқитувчиси, Олий таълим муассасалари қошида музейлар ташкил этиш бўйича мутахассис Л.Илҳомжоновлар жалб қилинди ва уларнинг профессионал малакаларидан фойдаланилди. Янги Илмий-амалий музей-лабораториянинг функционал йўналиши борасида муҳокама ва мунозаралар ташкил этилиб, фикрлар алмашилди.

Ташкил этилаётган Илмий-амалий музей-лаборатория учун тарихий ва замонавий экспонатлар комплексини шакллантириш, университет тарихини акс эттирувчи архив материалларини қидириб топиш масаласи кун тартибига қўйилди. Чунки олдинги экспозицияларда нодир архив материаллари қарийб учрамасди. Айниқса, Бухоро давлат педагогика институтини ташкил этиш тўғрисида Республика халқ маорифи комитетининг бирламчи буйруғини қидириб топиш ва уни экспозицияга жойлаштириш долзарб ва кечиктириб бўлмайдиган вазифа сифатида ишчи гуруҳ зиммасига юклатилди. Шу мақсадда архив ишини пухта эгаллаган Бухоро давлат университети Тарих ва маданий мерос факультети Жаҳон тарихи кафедраси катта ўқитувчиси А.Ҳамроев Тошкентга, Ўзбекистон Республикаси Марказий Давлат архивига жўнатилди. Саъй-ҳаракатлар тез орада ўз натижасини бера бошлади.

Фикримизни яқунлаб айтадиган бўлсак музейшуносликка берилган юксак эътиборнинг самараси ўлароқ мазкур соҳада қуйдаги мисли кўрилмаган ишлар амалга оширилди: -музейшунослик соҳасини ривожлантириш, такомиллаштиришга доир қатор қонун ҳужжатлари қабул қилинди ҳамда музейлар фаолиятининг ташкилий ҳуқуқий асослари яратилди. Музей ишини самарали йўлга қўйиш ҳамда музейлар фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида жамғарма ташкил этилди. Мустақиллик йилларида Ўзбекистон музейларида сақланаётган моддий ва маданий меросимизни кенг жаҳон оммасига намойиш этиш бўйича қатор кўرғазмалар жаҳон музейларида ташкил этилди. Юқорида санаб ўтилган соҳа ривожига мувофақиятлар Ўзбекистонда музейшунослик соҳасини тараққий этишга мустақам замин яратган омиллардир. Ташкил этилган ва этилаётган кўплаб музейлар ёш авлодни тарихимиз, моддий ва маданий меросимизни нақадар чуқур илдизга эгаллигини сингдирган ҳолда, уларни ватанга муҳаббат ва садоқат туйғулари билан тарбиялашга хизмат қилади. Президент Шавкат Мирзиёев 2018 йил 16 февралдаги Бухоро шахрига қилган ташрифида вилоятда

туризм соҳасини янада ривожлантириш концепцияси асосида амалга оширилаётган ишлар билан танишар экан. “Бухоро ўзининг бетакрор тарихий обидалари, осори-атиқалари, асрлар оша давом этиб келаётган миллий ҳунармандлик анъаналари билан юртимиз туристик жозибадорлигини оширишда улкан салоҳиятга эга эканлигини” -таъкидлаб ўтди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсақ, мустақиллик йилларида музейлар фаолияти тубдан ўзгариб юқори даражада ўсди, Ўзбекистон Республикаси олий таълими тизимидаги ўқув юртларидаги музейларни жаҳон олийгоҳлари музейлари билан ҳар томонлама ҳамкорлик қила оладиган, ҳатто илмий баҳслашадиган музейларга айлантириш, инновацион технологияларни жорий этиш орқали ривожланишга эришиш асосий масала бўлиб қолмоқда.

АДАБИЁТЛАР:

1. Альмеев Р. Музей жамғармаларини оптималлаштириш, сақлаш ва кўргазмалаштириш. // Мозийдан садо. 2(38) – Тошкент: 2008. Б-2-3.

2. Ҳабибуллаев Н. Музей ва фан-таълим. / Ўзбекистон музейлари истоқболлари. – Тошкент, 2013. – Б.7.

3. А.Тўлаганов, Ҳ. Тўраев. Бухоро давлат университетининг 85 йиллиги музей кўзгусида . “Музейшунослик” фанидан ўқув қўлланма. Бухоро-2016 йил

4. А.Тўлаганов, Ҳ. Тўраев. Бухоро давлат университетининг 85 йиллиги музей кўзгусида . “Музейшунослик” фанидан ўқув қўлланма. Бухоро-2016 йил

5. Ш.М.Мирзияевнинг Бухорога ташрифи.//www.google.com

6. Азимова М. М, “Мустақиллик йилларида музейлар фаолияти ва туризм”, “Бухорони туризм чоррахасига айлантириш имкониятлари” мавзусидаги халқаро илмий-амалий конференция мақолалар тўплами. 2019 йил 29 май. -Бухоро: 2019. (2-қисм)

7. Ўзбекистонда туризм ривожланишининг илк босқичлари //www.turizm.uz

Файзуллаева М.Ҳ. Антропология оламида инсон ва таом	59
Орзиев М.З. Туркистон ва Бухорода Эрон матбуотининг тарқалиши (XX аср бошлари).....	63
Джураев Ҳ. Х. Араб ёзувидаги нодир қўлёзма манбаларни моддий-техник маълумотларига қараб таҳлил этишнинг долзарблиги	68
То'раева Г. В. O'рта osiyoning moddiy madaniyati va san'ati tarixini o'rgangan arxeologik ekspeditsiyalar	72
То'раев А. I. Buxoro vohasiga ko'chib kelgan turkmanlarning oila-nikoh munosabatlari.....	75
Ахматов А. Ўзбек матбуотида иккинчи жаҳон урушининг ёритилиши	78
Маҳаммадиева С. Марказий осийнинг ўрта асрларда аҳолиси ва этник таркибининг ўрганилиши.....	81
Tilavova Sh.S. Amir Shohmurod faoliyati davrida Buxoro amirligida ijtimoiy- iqtisodiy va siyosiy hayot.....	87
Раджабов О. XIX аср Британия тарихшунослигида “Катта ўйин” масаласи ва либерал тарихшунослик	92
Sharipov U.O. Qayumov T.T. Jahon tarixi fani mavzularini o'tishda innovatsiya (Ilmiy tadqiqot yangilik)larni joriy etishning amaliy ahamiyati	97
Хомиджонова М. Некоторые суждения о возникновении науки антропологии	101
2-ШЎЪБА ЖАҲОН ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ВА МАРКАЗИЙ ОСИЁ: ТАРИХ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН	
Иноятлов С. Жаҳоний шуҳрат соҳиби: шоир, матбуотчи, табиб ва жаҳонгашта сайёҳ.....	109
Jaimee K. Who are the shaybanids?	114
Рашидов О.Р. Маҳмуд Аз-Замахшарий илмий меросининг жаҳон тамаддунига қўшган ҳиссаси	121

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ

Раупов С. Ўрта аср хунармандчилик цехлари фуқаролик жамияти институтларидан бири сифатида	126
Гаффоров Ш.С. Ирисқулов О.Ж. Жаҳон тарихида самарқанд қоғозининг ўрни	130
Тожибоев Б.М. Самарқанд қўрбошилари ва Аҳмад Заки Валидий Тўғон	135
Турақулов Б. Геннадий Кучеренко ва Самарқанд.....	140
Temirov F. U. Sadriddin Ayniy ijodiyotining dunyoviy ahamiyati	147
Ҳайтов Ж. Ш. Европа минтақасидан узум янги навларининг Туркистон ўлкасига кириб келиши ва иқлимлаштирилиши тарихи	152
Бобожонов Ш.У. Зиёрат туризми тарихига бир назар	155
Айматова З.Ф. X аср бошларида Бухоро амирлиги аҳолисининг ҳаж зиёрати.....	158
Аҳмадов О.Ш. XX аср бошларида Бухоро амирлигида анъанавий таълим-тарбия ва унинг ўзига хослиги.....	161
Болтаев Б.Б. Бухоро давлат университети музейи - маърифат маскани	165
Гадаев Ҳ.У. Чжэн Хэ (Муҳаммад) Бухоролик хитой адмираллари.....	170
Кучаров Ж. Амир Темур ва Темурийлар даврида Бухоронинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий тараққиёти хусусида	174
Мажидов Ж. Совет давлатининг транспорт ислохотлари ва унинг Бухоро транспорти соҳасига таъсири. (XX асрнинг 70 йиллари)	177
Нафиддинова Х.Р. Оила никоҳ муносабатларида аёлнинг ўрни: Тарих ва бугун.....	180
Саидбобоева Г. XX аср бошида Бухорода электрлаштириш тадбирлари.....	183
Elova D.D. XX asr boshlarida Turkiston qishloq xo'jaligiga yangi texnikalarining kirib kelishi	186

Қайдлар учун

ЖАҲОН ТАРИХИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

*мавзусидаги Республика миқёсидаги онлайн
илмий-амалий анжуман*

МАТЕРИАЛАРИ

Мусахҳиҳ: М.Рахимов

Саҳифаловчи: М.Арслонов

«Шарқ – Бухоро» МЧЖ босмахонасида чоп этилди.
Бухоро шаҳар Ўзбекистон Мустақиллиги кўчаси, 70/2 уй.
Тел: 0(365) 222-46-46
